

Grod- och kräldjursinventering 2023 – Plot B, Volvo Torslanda

Naturcentrum AB har på uppdrag av Volvo Cars via COWI Sverige AB genomfört en inventering av groddjur och kartering av lämpliga miljöer för grod- och kräldjur i det område som benämns Plot B, på Volvo Torslanda. Det består i huvudsak av det område som rymmer VCDC-banan i norra delen av Torslandafabrikens område, se karta 1.

I två av dammarna påträffades groddjur, varav en hade en ganska art- och individrik fauna. Karteringen av kräldjursmiljöer visade på endast ett bryn med potentiella värden för hasselsnok.

Uppdrag

Naturcentrum AB har på uppdrag av Volvo Cars via COWI Sverige AB genomfört en artinventering av groddjur i tre småvatten och karterat möjliga övervintringsmiljöer för grod- och kräldjur i området kallat Plot B, främst kring VCDC-banan på Volvo Torslandas fabriksområde (karta 1). Inventeringen ska ingå bland underlagen för ny detaljplan för området.

Tidigare kända observationer i närområdet

Sedan tidigare finns inga observationer av grod- eller kräldjur observerade inom inventeringsområdet. Dock observerades och fångades rikliga mängder av alla från Göteborgstrakten kända groddjur, gott om kräldjuren skogsödla och kopparödla samt enstaka exemplar av huggorm, snok och hasselsnok det område där NOVO bygger sin batterifabrik, direkt söder om inventeringsområdet, under inventeringar och insamling under 2021 till och med 2023.

Metodik

De tre vattenmiljöerna med stillastående vatten och vattenspegel inom inventeringsområdet inventerades. Inventeringen utfördes med två dagbesök och två nattbesök under perioden 12 april till 15 maj. Vid dagbesöken lyssnades efter grodlek och enstaka individer observerades. Under nattbesöken följdes småvattnens stränder och, i den mån botten gick att beträda, vaddades så mycket som möjligt av bottenarna. Med en stark pannlampa observerades rom och individer av groddjur. Dagtill besöktes småvattnen, för lyssning efter lekande grodor och för bedömning av kringliggande landmiljöer.

Bilder på vattenmiljöer och brynmiljö för reptiler ligger sist i rapporten.

Karta 1. Småvatten inventeringsområdet och karterade områden för groddjur. Blå färg användes för lekvatten, röd för vattenmiljö där ingen lek kunde konstateras under 2023 och gröna ytor för de sannolikt mest frekvent använda landmiljöerna.

Resultat – groddjur

1. Översvämningsyta i västvänt bryn. Under den tidiga våren var detta område täckt av flera decimeter vatten. Under senvåren och försommaren torkade det ut. Vid besök för trollsländeinventering i mitten av juni var marken helt torr. Området kunde vadas i sin helhet och därmed genomsökas noggrant. Inga groddjur påträffades. Sannolikt fungerar denna yta inte som lekmiljö de flesta år på grund av uttorkningen.

2. Damm invid brant. En långsträckt damm invid en sydvästvänd brant med ett antal döda träd i, vilket visar att området sannolikt översvämmats av någon form av dämning någon gång de senaste decennierna. Här observerades vanlig groda, ca 5 exemplar spelande och vid ett senare besök rom och även 3 ex större och 8 ex mindre vattensalamander. Vid besök för trollsländeinventering i juni var nästan hela dammen uttorkad, endast några få kvadratmeter med vattenspegel fanns kvar. Dammens värde som lekvatten är därmed sannolikt begränsat. Även om lek uppenbarligen förekommer är reproduktionsframgången alltså osäker.

3. Damm i ekskogen i söder. Ytterligare en långsträckt damm, denna dock med mycket branta stränder och stort djup, vilket gjorde den svårinventerad. Lek av större (12 ex) och mindre vattensalamander (22 ex) observerades, liksom spel av åkergroda (uppskattningsvis 10–15 spelande hanar, samt 11 övriga, sedda individer) och vanlig groda (ca 5 spelande). Ätlig groda hördes och sågs också under inventeringen med som mest 8 exemplar vid ett dagbesök

och spel av obestämt antal vid det sista nattbesöket. Även vid dagbesök för trollsländeinventering i mitten av juni hördes spelande ätliga grodor.

Landmiljöer. Utanför lektid sprider sig grodor och salamandrar i miljöerna runt dammarna. Det finns gott om observationer som tyder på att de kan vandra ganska långt. Stundtals hittar man till exempel större vattensalamandrar under vedhögar mer än en kilometer från närmaste lämpliga lekvatten. Emellertid sker med stor sannolikhet de allra flesta rörelserna under lektid (salamandrarna går upp och jagar då och då, även under lektid) och även övervintringarna inom ett måttligt avstånd från lekdammarna. Viktigast är således hur de allra närmaste omgivningarna till lekdammarna ser ut. För både damm 2 och 3 finns mycket gynnsamma miljöer precis i närheten. Dels finns lövskog, väster och söder om båda dammarna och steniga branter, öster om damm 3 och nordost om damm 2. I området norr om damm 3 och sydost om damm 2 finns en större utfyllnad med ungskog. Här är ytan ovanpå sannolikt inte så gynnsam eftersom den verkar vara ganska väldränerad och torr. Däremot kan kanterna, som är steniga och blockiga, vara bra miljöer för övervintring. En bedömning av var de viktigaste landmiljöerna för groddjur finns framgår av karta 1. Dock bör man ha med sig att detta är en bedömning och att det finns gott om övriga ytor, till exempel i hela skogsmiljön väster om damm 3.

Karta 2. Område med goda förutsättningar för hasselsnok, i norra kanten av kraftledningsgatan.

Resultat – kräldjur

Karteringen av miljöer för kräldjur visar på att det inte finns särdeles många goda hasselsnoksmiljöer. Många av de bryn som skulle kunna vara lämpliga skuggas av höga buller- eller skyddsvallar. Som överallt annars där det finns naturmark är skogsmiljöerna, särskilt de med lövskog bra miljöer för vanliga arter såsom skogsödla och kopparödla och de öppna gräsmarkerna i västra delen av inventeringsområdet är lämpliga jaktmarker för snok och

eventuellt även de båda andra ormarterna. Den enda miljö som sticker ut, med ett värde utöver vardagslandskapets, är det sydvända brynet norr om kraftledningsgatan, i inventeringsområdets nordligaste del. Delar av detta, samman med hållmarker i skogen precis norr om brynet, utgör vad som bedöms vara bra habitat för hasselsnok eftersom det är solexponerat, men ändå med skydd i form av sten och buskar.

Bedömning och sammanfattning

Av de undersökta vattnen har damm 3 en för området fullständig fauna och miljön verkar inte torka ut, vilket gör att leken som genomförs också sannolikt ofta kan leda till lyckad reproduktion. Denna damm bedöms ha ett stort värde för groddjur. Damm 2 hyser också flera groddjursarter, men torkar bevisligen ut vissa år fungerande och bedöms därmed ha ett visst värde för groddjur i och med att reproduktionen, åtminstone år som 2023 (med rejäl torka under sensvåren) löper stor risk att misslyckas. Damm 1 bedöms ha ett mycket begränsat värde för groddjur.

Vid en exploatering i området som berör dammarna 2 eller 3 bedöms skyddsåtgärder behövas.

Sådana skyddsåtgärder kan innebära att man genom planering undviker att ta ytorna i anspråk, att man förbättrar förutsättningarna för lek i något av dem, att man restaurerar helt igenvuxna våtmarker i närheten så att de åter kan fungera för grodlek eller att man iordningställer helt nya lekmiljöer.

Exploatering av brynet norr om kraftledningsgatan aktualiserar sannolikt också ett behov av åtgärder för att säkerställa landskapets funktion för framför allt hasselsnok. Detta kan göras genom till exempel röjning eller anläggande av rösen för övervintring.

Översvämningssyta, småvatten 1.

Damm vid brant, småvatten 2.

Damm i söder, småvatten 3.

Brynet norr om kraftledningen.